

Living apart together? Publiek-private relaties in de bestrijding van interne financieel-economische criminaliteit (2022)

C.A. Meerts, W. Huisman, E.R. Kleemans m.m.v. M. van Straten
(Vrije Universiteit Amsterdam)

Politiewetenschap 127

Thema: 2.4 Politie en partners

Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is inzicht te bieden in de staat van samenwerking tussen politie en particuliere onderzoekers op het gebied van interne financieel-economische criminaliteit, om uiteindelijk een beeld te kunnen schetsen van factoren die samenwerking bevorderen, dan wel in de weg staan.

Onderzoeksvragen

Hoofdvraag:

In hoeverre kan er worden gesproken van samenwerking tussen politie en particuliere onderzoekers op het gebied van financieel-economische criminaliteit binnen organisaties en wat is de juridische context waarin deze samenwerking plaatsvindt? Wat zijn de factoren die deze samenwerking bevorderen, dan wel belemmeren?

Ter beantwoording van bovenstaande vraagstelling zijn er zes onderzoeksvragen geformuleerd.

1. Wat is de aard van de particuliere onderzoeksmarkt in Nederland en wat is de betrokkenheid van particuliere onderzoekers bij onderzoek naar interne financieel-economische criminaliteit?
2. Wat zijn redenen om
 - a) over te gaan tot aangifte naar aanleiding van een particulier onderzoek; en
 - b) al dan niet gevolg te geven aan aangiftes naar aanleiding van interne financieel-economische criminaliteit, gebaseerd op een particulier onderzoeksrapport?
3. Op welke manier zijn particuliere onderzoeksrapporten bruikbaar in de opsporing en vervolging van interne financieel-economische criminaliteit?
4. Wat zijn de juridische kaders voor publiek-private informatie-uitwisseling in het kader van een strafrechtelijk onderzoek?
5. In hoeverre wordt er informatie gedeeld tussen particuliere onderzoekers en politie en justitie?
6. Welke factoren kunnen worden geïdentificeerd die samenwerking tussen particuliere onderzoekers en politie en justitie bevorderen, dan wel belemmeren?

Methoden van onderzoek

- Literatuuronderzoek;
- Semigestructureerde interviews;
- Dossieranalyses;
- Aanvullende interviews

Samenvatting

Het doel van dit onderzoek is inzicht te bieden in de operationele samenwerking tussen politie en particuliere onderzoekers op het gebied van interne financieel-economische (Finec) criminaliteit. Specifiek wordt gekeken in welke juridische context de samenwerking plaatsvindt en is er aandacht voor de bevorderende en belemmerende factoren in de samenwerking. Hiervoor zijn 30 experts geïnterviewd en zeven dossiers geanalyseerd van afgeronde strafrechtelijke onderzoeken naar interne Finec criminaliteit, waarbij ook sprake was van een particulier onderzoek.

Resultaten

In de praktijk blijkt een verregaande vorm van samenwerking een grote uitdaging. Er lijkt meer sprake van een scheiding dan een vervaging tussen publiek en privaat. In veel gevallen blijft het onderzoek naar en de afhandeling van Finec criminaliteit binnen de private sector, met alle implicaties van dien. Wel weet men elkaar te vinden op het moment dat dit noodzakelijk wordt geacht. Op zaaks niveau vindt de samenwerking vooral plaats op incidentele basis en zijn de formele en meer bestendige samenwerkingsverbanden vooral gericht op de bestrijding van criminaliteit die extern is aan de deelnemende organisaties.

Interne Finec criminaliteit wordt niet alleen binnen een strafrechtelijk kader onderzocht, maar ook regelmatig met (professioneel) particulier onderzoek door interne onderzoeks- of veiligheidsafdelingen van grote organisaties, particuliere onderzoeksbureaus, forensische accountants en advocaten(kantoren). Dit komt mede omdat bij een verdenking van een misdraging snel moet worden gehandeld. Hoewel zij dus beperkt zijn in hun in te zetten onderzoeksmethoden, weten particuliere onderzoekers vaak nog heel wat relevante resultaten te vinden. Politie en justitie zijn bij afwezigheid van een aangifte over het algemeen niet op de hoogte van eventueel genomen maatregelen. De juridische context waarbinnen samenwerking plaats dient te vinden legt beperkingen op, maar de Wpg als de Wjsg bieden enige mogelijkheden voor informatiedeling vanuit de strafrechtelijke keten richting private actoren. De aanbevelingen bevatten een aantal succes- en faalfactoren. De afsluitende reflectie gaat dieper in op de weerbarstigheid in het samenwerken.